

Luftkvalitet i sentrumsområdet

Innledning

I henhold til planprogrammet for Plan for gatenett og gatebruk skal det i planen redegjøres for hvilke konsekvenser endret gatebruk vil ha for blant annet luftforurensning. Dette notatet redegjør for dagens situasjon og hvilke retningslinjer som gjelder.

Dagens situasjon

Halden kommune gjennomførte i perioden desember 2017 til juni 2019 overvåking av utendørs luftkvalitet i form av svevestøv. En målestasjon var plassert ved Strandparken på Vaterland, langs Fv. 22. Målingene viste at kravene i forurensningsforskriften ble overholdt, men at det til tider ble registrert enkelte perioder med høye konsentrasjoner av svevestøv i sentrum. Målingene viste relativt stor andel av fint svevestøv (PM_{2,5}), noe som indikerer at det er flere kilder enn bare veitrafikk, f.eks. vedfyring. Resultatene utløste ikke krav til gjennomføring av tiltak mot luftforurensning i Halden.

Gjennom fagbrukertjenesten for luftkvalitet fra Miljødirektoratet, er det utarbeidet luftsonekart for å hensynta luftkvalitet i arealplaner. Gjennomsnittet fra 2018-2022 viser at det er deler av sentrum som er i gul sone, altså at man må gjøre en nærmere vurdering av luftkvalitet ved etablering av ny bebyggelse. Den gule sonen er hovedsakelig knyttet til trafikkerte veier.

Det er gjort endringer i forurensningsforskriften kapittel 7 om lokal luftkvalitet. Denne tredde i kraft i 2022. Dette innebærer strengere grenseverdier for både PM₁₀ og PM_{2,5}. PM_{2,5} er partikler med størrelse opp til 2,5 mikrometer og PM₁₀ er opp til 10 mikrometer. Det har ikke vært gjort nye målinger etter endringene tredde i kraft.

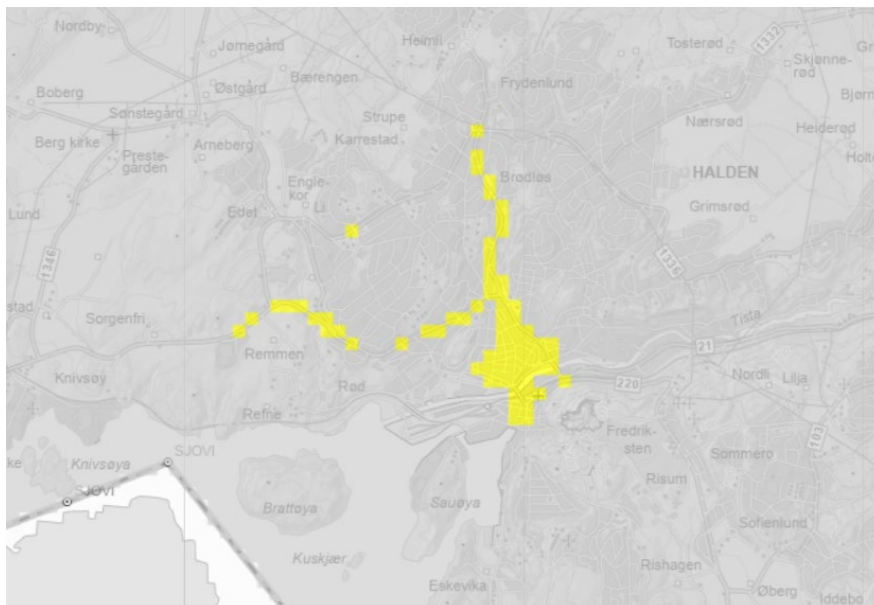
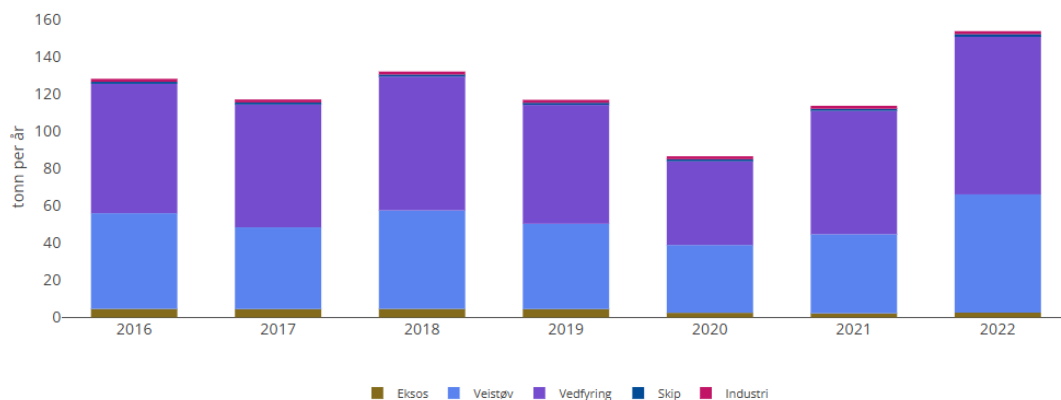

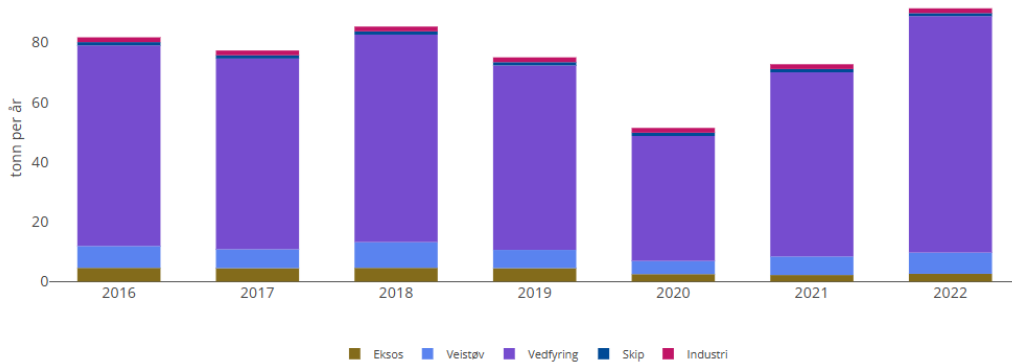
FIG. 1 LUFTSONEKART BASERT PÅ METEOROLOGI I 2018-2022.

Det er vedfyring som er den største kilden til utslipp av svevestøv, både PM₁₀ og PM_{2,5}. Veitrafikk bidrar vesentlig til PM₁₀. Kilde: <https://www.miljodirektoratet.no/tjenester/fagbrukertjeneste-for-luftkvalitet/?underside=aarsmiddel>

Utslippskilder til PM₁₀ innenfor kommunegrensen (tonn per år)

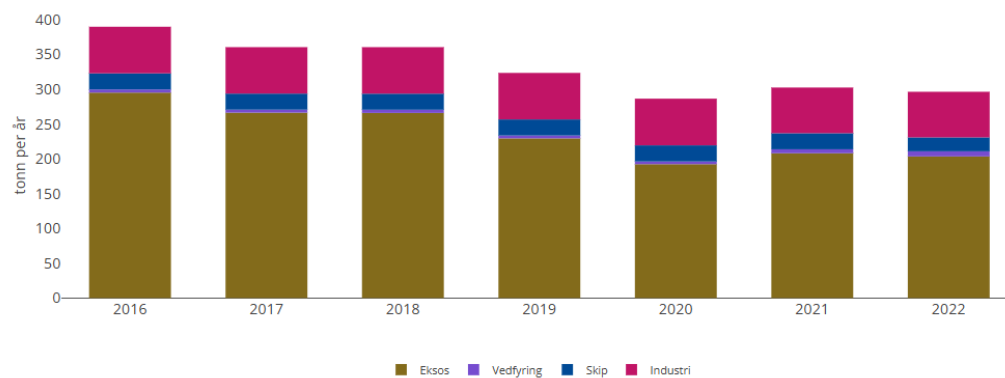

Utslippskilder til PM_{2,5} innenfor kommunegrensen (tonn per år)

For NO_x er eksos den største kilden:

Utslippskilder til NO_x innenfor kommunegrensen (tonn per år)

Vurderinger av løsninger

Retningslinje for behandling av luftkvalitet i arealplanlegging, T-1520, gir anbefalinger om hvordan man kan sikre best mulig luftkvalitet der folk bor og oppholder seg. T-1520 inneholder anbefalinger for å redusere ulemper fra svevestøv og nitrogendioksid.

«I større byområder vil den gule sonen kunne dekke store deler av byggesonen. For å unngå byspredning vil det være både ønskelig og aktuelt å bygge også bebyggelse med bruksformål som er følsomt for luftforurensning i den gule sonen. Luftkvalitet bør likevel være et hensyn som vurderes i slike saker. Det bør legges vekt på at bebyggelse med bruksformål som er følsomt for luftforurensning, og spesielt uteoppholdsarealene, får så god luftkvalitet som mulig innen sonen. Retningslinjen skal ikke brukes som et argument for å bygge spredt, men for å bygge tett med kvalitet.» Med bebyggelse med bruksformål som er følsomt for luftforurensning menes helseinstitusjoner, barnehager, skoler, boliger, lekeplasser og utendørs idrettsanlegg, samt grønnstruktur.

En reduksjon i biltrafikk og hastighet vil føre til bedre byluft.

Ting å vurdere ved valg av løsninger:

- bidrar gateutformingen til å redusere antallet og/eller hastigheten på motoriserte kjøretøy?
- bidrar løsningen til å binde/hindre svevestøv – bevisst bruk av vegetasjon?
- kan allergifremkallende vegetasjon unngås?
- kan oppholdsarealer planlegges slik at røyking unngås på stoppesteder og der hvor folk må oppholde seg?